

Verschillende boekpresentaties door de jaren heen van Makdoembaks.

Bij de 80-jarige herdenking werd het terrein bij Kolebra Bèrdè schoon gemaakt.

Half miljoen voor gerechtigdheid

Aprilmoorden twintig jaar privé gesteund

De van origine Surinaamse Bijlmer-huisarts Nizaar Makdoembaks houdt al meer dan twintig jaar samen met Randall Brute en Wim van Lamoen de Curaçaose geschiedenis van de Aprilmoorden in leven. Makdoembaks' niet aflatende zoektocht naar gerechtigheid voor de slachtoffers heeft hem veel gekost, maar heeft ook veel opgeleverd. Dit jaar komt er een nieuw hoofdstuk bij: herdenking van alle slachtoffers van het Nederlandse koloniale regime die begraven liggen op Kolebra Bèrdè, en een verzoek aan de Curaçaose regering om er een nationaal monument van te maken.

DOOR NIZAAR MAKDOEMBAKS

Trouw (2000) en Het Parool (2002) besteedden afzonderlijk aandacht aan de staking van Nederlandse en Chinese zeelieden op

Curaçao in april 1942. De staking verliep voor beide groepen heel anders: de Nederlanders gingen na gedeeltelijke inwilliging van hun eisen weer aan het werk, de staking van de Chine-

zen werd met grof geweld gebroken, met vele doden en gewonden tot gevolg. De stoffelijke overschotten kwamen terecht in een massagraf op de ongewijde, openbare begraaf-

plaats Kolebra Bèrdè (1929-1963).

Dit onrecht trof mij, ik was toen Bijlmer-huisarts, in het hart. Ik won inlichtingen in mijn Curaçaose debatclub vriend Chong en las het boekje dat diens broer over de kwestie schreef. In 2003 droeg ik tijdelijk zijn praktijk over aan een waarnemer en reisde af naar Curaçao. Daar liet ik van eigen geld de overwoekerde, ernstig verwaarloosde begraafplaats drastisch schoonmaken en een plakkaat met namen van de slachtoffers plaatsen. Ook organiseerde ik een eerste officiële herdenking, waarbij de begraafplaats alsnog werd gewijd door bisschop Luis Secco.

In de decennia daarna bleef ik mij samen met mijn Curaçaose medestanders Brute en Van Lamoen met volharding inzetten voor historische gerechtigheid. De Nederlandse autoriteiten stopten de tragedie in 1942 snel in de doofpot. De krant op Curaçao werd gecensureerd, stukken verdwenen achter slot en grendel en men deed er alles aan om een eigen onderzoek

door Chinese autoriteiten of een onafhankelijk onderzoek door de Verenigde Staten tegen te houden.

Met succes want tot op de dag van vandaag is de enige versie van de gebeurtenissen die de Nederlandse staat wil erkennen die van de eigen ambtenaren die destijds proces-verbaal opmaakten. Brute, Van Lamoen en ik bleven jaarlijks herdenkingen organiseren en aandacht vragen voor de Aprilmoorden. Wij betrokken met succes de Curaçaose regering bij de zaak en in 2012 werd 20 april uitgeroepen tot Nationale Herdenkingsdag van de Aprilmoorden.

Ik schreef drie boeken over de kwestie, waarvan De Aprilmoorden (2012) lesmateriaal werd op Curaçao. Terwijl in Willemstad ook de plaats delict, Suffisant, de status van herdenkingsplaats en een eigen monument kreeg (2015) publiceerde ik nog twee boeken. Daarin werkte ik mijn voortschrijdende inzichten uit op basis van historisch onderzoek en beschreef ik mijn strijd

om van de Nederlandse regering erkenning van de doden als oorlogsslachtoffers te krijgen: Chinezen gekwetst in Oost en West (2014) en Killing Camp Suffisant (2017). Die strijd duurt nog voort. Toenmalig minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Ronald Plasterk (PvdA, 2013), noch minister van Defensie en minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Kajsa Ollongren (D66, 2024) kwamen namens de staat tegemoet aan het verzoek om de geschiedenis te herzien en deze misdaad tegen de menselijkheid te erkennen.

Zo verbonden raakte ik met het lot van de 18 (officiële cijfers spreken van 15 of zelfs maar 12) dodelijke slachtoffers en hun nazaten, dat ik jaar in jaar uit, tijd, geld en energie in de zaak bleef stoppen. Bijna een half miljoen Antilliaanse gulden spendeerde ik op persoonlijke titel aan alle projecten van de mede door mij in 2003 al opgerichte Stichting Eerherstel Oorlogsslachtoffers Curaçao (Seoc),

aan de monumenten, de herdenkingen en de boeken. Ook dit jaar ben ik rond 20 april weer op Curaçao, met een speciale missie rond begraafplaats Kolebra Bèrdè. Dit jaar herdenk ik allen die hier begraven lig-

gen. Deze overledenen zijn een symbool van de doorwerking van het Nederlandse slavernijverleden en kolonialisme op Curaçao. Daarom verzoek ik de regering van Curaçao dit jaar de begraafplaats Kolebra Bèrdè tot

een monument van Curaçao te verklaren: 'Monumento Santa-na Kolebra Bèrdè'.

Zaterdag 20 april is er een herdenking op Kolebra Bèrdè van 16.00-19.00 uur.

In 2016 zijn de gebeurtenissen in Suffisant nagespeeld.

In april 2015 kreeg Seoc erkenning van de Curaçaose regering en werd het monument onthuld op Kolebra Bèrdè. Ook vertegenwoordigers van de Chinese gemeenschap waren erbij.

FOTO'S ARCHIEF

Het onthulde monument in 2015 met de namen van de slachtoffers.

Er is ook een expositie geweest in Het Curaçaosch Museum over de Aprilmoorden in 2022. Speciaal daarvoor beschilderde kunstenaar Avantia Damborg porseleinen vazen.

Wim van Lamoen bij gouverneur Lucille George-Wout.